

М.С. Михайлов, канд. екон. наук, викладач кафедри менеджменту

О.Ф. Сєнкевич, здобувач

В.О. Кім, аспірант

**Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова**

Н.О. Прокопенко, здобувач

Ю.Ю. Кльоц, здобувач

**Причорноморський науково-дослідний інститут економіки
та інновацій**

НАУКОВІ ПІДХОДИ ЩОДО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ: РЕГІОНАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Постановка проблеми. Починаючи з другої половини ХХ століття набирає обертів розвиток технологій. Інновації займають провідні позиції в різних сферах діяльності: техніка, медицина, господарство, виробництво і промисел. Інновації – основний фактор економічного росту і розвитку, який розглядається як процес необоротної закономірної зміни, розробкою і впровадженням удосконалених технологій.

Інноваційний розвиток регіону означає здатність до відновлення, гнучкого функціонування, швидкої адаптації до змін, надання переваги науково-технічному прогресу. Зарубіжний досвід показав: сталий розвиток регіону, ефективна економічна політика, підтримка конкурентоспроможності підприємств залежать не стільки від ресурсного потенціалу, скільки від інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками спостерігається тенденція щодо посилення уваги науковців до проблем інноваційного управління у зв'язку з світовими економічними тенденціями та виявленими регіональними проблемами економіки.

Питанням стратегічного управління інноваційним розвитком регіону присвячені праці багатьох зарубіжних дослідників, серед яких: Й. Шумпетер, Р. Лапін, Л. Бляхман, Б. Твісс, С. Бешельов та інші, а також

праці вітчизняних науковців: І. Іртищеаої, В. Лагодієнко, В. Папп, Н. Гладинець та ін.

Результатами попередніх наукових досліджень є вагоме теоретико-методологічне підґрунтя для формування економічних механізмів стратегічного управління інноваційним розвитком регіону, проте перманентний характер кризових явищ вимагає поглиблення наукових розробок нерозв'язаних питань регіонального інноваційного розвитку. Актуальними є підходи щодо особливостей стратегічного управління інноваційними процесами на різних рівнях.

Формулювання цілей статті. Метою статті є систематизація наукових підходів щодо стратегічного управління інноваційними процесами з урахуванням регіональних та національних особливостей.

Виклад основного матеріалу досліджень. Стан інноваційної діяльності в Україні більшістю науковців визначається як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово-розвинених країнах та потребам інноваційного розвитку. Стабільне скорочення реальних обсягів фінансування науково-технічного комплексу та відсутність дієвої державної науково-технічної політики не дають підстав для висновку про наявність реального підґрунтя для переходу до інноваційної моделі розвитку. Реформування науково-технічного комплексу побудовано за принципами частих змін цілей та завдань, без урахування загальновідомих факторів функціонування та розвитку науково-технічного потенціалу: активної та передбачуваної державної підтримки, формування попиту на наукові досягнення з боку реального сектора економіки, тощо [2].

Законодавча база регулювання інноваційної діяльності в Україні є точковою, суперечливою, несистематизованою і тому недосконалою. Виконання навіть декількох прийнятих законів в інноваційній сфері є незадовільним. Однак є визначеними підходи і кількісні орієнтири щодо здійснення структурних змін в Стратегії розвитку України на період до 2020 р., де основною метою є підвищення впливу інновацій на економічне зростання України. Все це свідчить, що структура і принципи управління інноваційним розвитком в Україні потребують докорінних змін. Ці зміни повинні бути спрямовані на вирішення основних проблем інноваційного розвитку економіки.

Основна задача сучасної економічної політики України полягає в переході від ресурсорієнтованої економіки, яка спроможна забезпечити переваги в короткостроковому періоді, до інноваційної економіки, яка є запорукою розвитку країни в довгостроковій перспективі. З одного боку,

інноваційна система України має такі важливі конкурентні переваги, як високий загальний рівень освіти населення, потужна науково-технічна база, яка дісталася у спадок з часів СРСР. З іншого боку, інноваційній системі України притаманний ряд недоліків. Серед них - відсутність стійких зв'язків між наукою та підприємствами, несприятливі рамкові умови (законодавча база) для інновацій, серед яких - недостатність конкуренції, та нерозвинена інфраструктура. Однією з головних відмінностей української інноваційної системи від розвинутих країн є невідповідність наукового потенціалу реальним потребам підприємств [3]. Модель стратегії розвитку інноваційної системи регіонів України схематично представлена на рис. 1.

Одним з найбільш важливих інструментів є планування інноваційного розвитку, про що свідчить зарубіжний досвід. Починаючи з середини 1990-х рр. регіональні програми технологічного розвитку, а потім регіональні інноваційні стратегії стали важливими інструментами інноваційного розвитку європейських регіонів. Наприклад, в іспанських регіонах Кастилії і Леоні у 1997 р. було розроблено програму технологічного розвитку, пріоритетами якої були визначені:

- розвиток технологічних та інноваційних структур в регіоні;
- поінформованість населення регіону про технологічні зміни і регіональну інноваційну політику;
- стимулювання інноваційної діяльності компаній стратегічних галузей;
- заходи щодо заохочення співпраці між усіма суб'єктами інноваційного розвитку регіону (університет – уряд – промислові відносини) [4].

Ці перші кроки на шляху регіонального інноваційного розвитку було зроблено виходячи з розуміння важливості контактів і взаємодії для стимулювання інноваційної діяльності, адже її ефективність визначається, насамперед, взаємовідносинами усіх суб'єктів регіональної інноваційної системи – науково-дослідних інститутів, університетів, підприємств, органів влади, фінансових установ, консалтингових фірм та ін. Ці відносини забезпечують не тільки вирішення певних питань, а й формують відповідне культурне середовище, без якого неможлива побудова ефективної регіональної інноваційної системи [5].

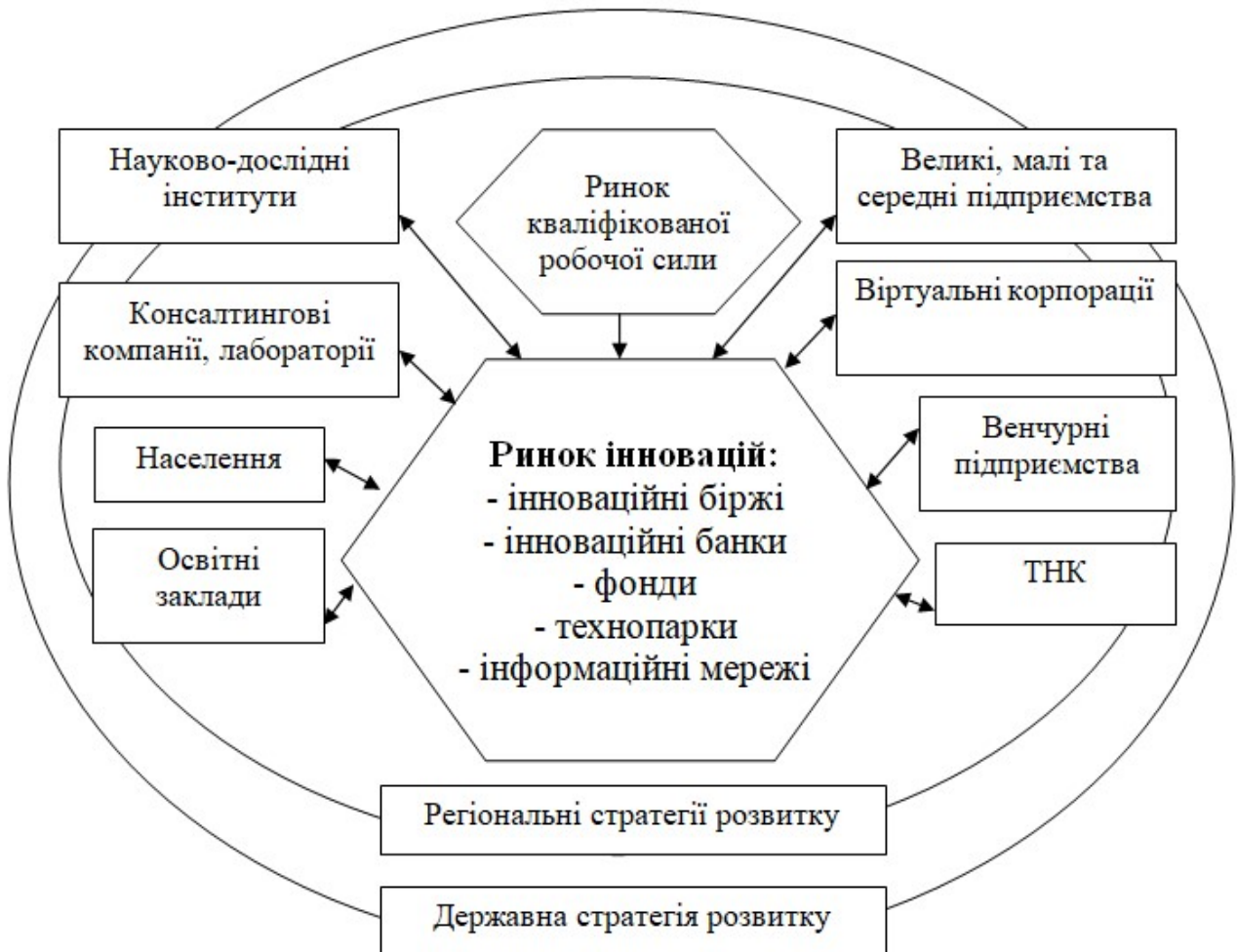

Рис. 1. Схематична модель розвитку регіонів України [3]

Не випадково в Болгарії особливо важливим для інноваційного розвитку регіонів визнане питання інноваційної культури. Регіональними інноваційними програмами було передбачено низку заходів щодо стимулювання інноваційно орієнтованого мислення підприємців, споживачів і громадян. Інформаційні дні, наради у невеликих колах, семінари, громадські консультації, листівки і бюлетені були визнані найбільш ефективними засобами комунікацій і формування в регіоні творчого потенціалу. На думку експертів, ці та інші заходи (з підтримки започаткування підприємницької діяльності, отримання патентів, заохочення наукових досліджень, бізнес-кооперації тощо), які були започатковані на початку XXI ст., протягом останніх років дали свій позитивний результат [6].

Країни і регіони, що досягли успіхів в економічному розвитку завдяки інноваціям, приділяють велику увагу питанням формування і реалізації особистісного творчого потенціалу. Так, Міністерство праці США та Адміністрація зайнятості і підготовки кадрів у 2006 р. ініціювали

широкомасштабну державну програму використання інновацій в регіональному економічному розвитку. Метою цієї програми було створення сприятливих умов для інновацій у регіонах, інноваційний розвиток регіонів з урахуванням економічних кадрових ресурсів, а також продемонструвати, що розвиток таланту може керувати економічними трансформаціями у регіональній економіці на всій території Сполучених Штатів. У цій програмі взяли участь 13 регіонів, кожен з яких протягом трирічного періоду отримав 15 млн дол. США для створення регіональних партнерств та інвестування коштів у розвиток людського капіталу [7].

У багатьох європейських регіонах функціонують регіональні агентства з технологій та інновацій, які створені за підтримки держави і здійснюють підтримку інноваційної діяльності в регіонах шляхом: - проведення семінарів для дослідників з питань управління знаннями; - надання допомоги в отриманні патентів та ліцензій; - організації трансферу технологій; - проведення конкурсів серед інноваторів; - фінансування участі інноваційних суб'єктів у міжнародних виставках; - організації інноваційних форумів та фестивалів; - надання грантової допомоги для виконання наукових тем студентам; - координації діяльності університетів та наукових установ; - підтримки діяльності інноваційних кластерів [8].

Разом з тим в італійському регіоні Емілія-Романья з населенням трохи більше ніж 4 млн людей успішно працюють кластери, які є світовими лідерами у точній механіці, робототехніці, пакувальних машинах, виробництві кераміки й устаткування для фабрик. Їх успішне функціонування науковці пояснюють застосуванням у регіоні інтерактивної моделі взаємодії бізнесу та влади. Для прискорення інноваційних змін ще у 1974 р. тут була створена перша організація, яка займалась виробленням технологій регіонального розвитку. З часом мережа підтримки інноваційного розвитку регіону розширювалась, це було одним з найголовніших завдань регіональної політики. Як результат, у 2006 р. в регіоні налічувалось 27 суто наукових лабораторій, 6 технопарків, 24 інноваційних центри, 12 прикладних лабораторій, 26 дочірніх інноваційних компаній та більше п'ятисот дослідницьких проектів, а темпи збільшення ВВП були одними з найвищих у Європі [9].

Залежно від рівня інноваційного розвитку регіону більш складними стають і відповідні інструменти. Наприклад, Балтійський інститут Фінляндії, що створений у 1994 р. за підтримки міської влади м. Тампере, серед іншого реалізує проекти регіонального співробітництва з 17

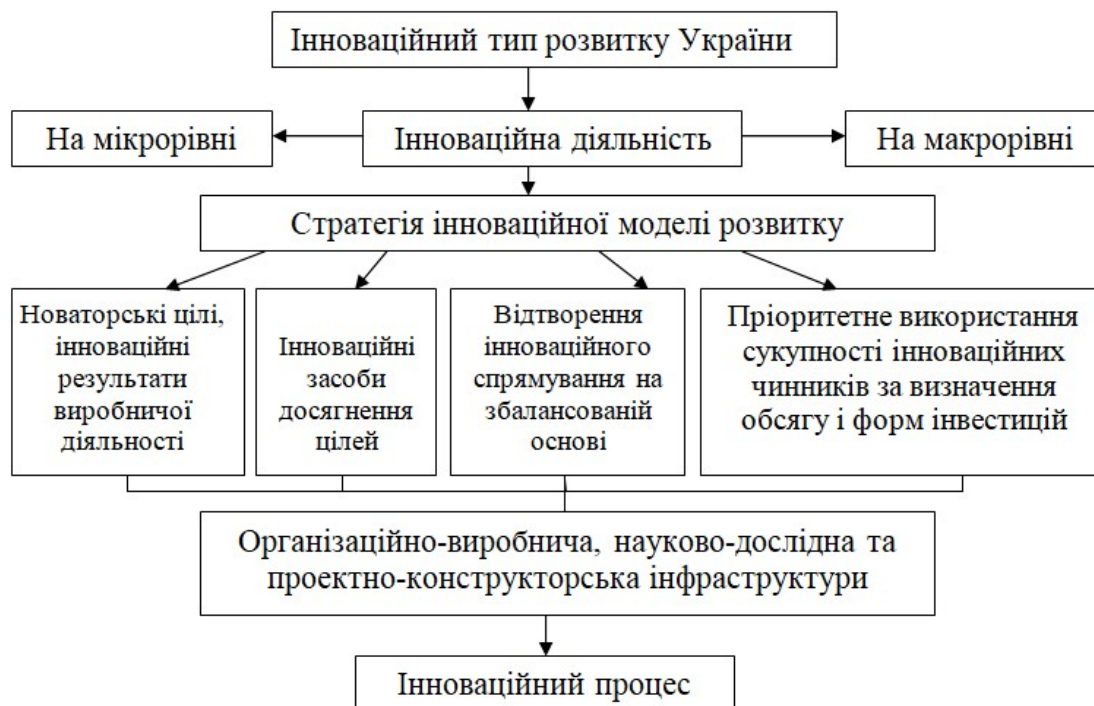
партнерами з різних країн, серед яких: заохочення інноваційної діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва в сільській місцевості (Німеччина), підключення інноваційних суб'єктів до міжнародних інформаційних систем (Німеччина), оцінка використання інструментів інноваційного розвитку (Швеція), створення Міжвузівського науково-дослідного центру (Польща), формування інноваційного духу серед молодого покоління (Латвія) [10]. Реалізація аналогічних інтерактивних проектів в Україні сьогодні малоймовірна, оскільки для цього ще не сформовані відповідні передумови. Однак усі інноваційні структури, незалежно від місця розташування і особливостей функціонування, мають спрямовувати свою діяльність на ефективне використання можливостей глобальних інноваційних систем, які нині функціонують за мережевим принципом.

На сьогодні є потреба створення аналогічних структур в українських регіонах. За останні десятиліття в Україні не було реалізовано успішних заходів у рамках інноваційної політики щодо поліпшення підприємництва, стимулювання бізнесу до інновацій, розробки інструментів підтримки технологічної та технічної модернізації, тому спостерігається фрагментарність і нестійкість загального розвитку в даній сфері. До ключових проблем у формуванні й реалізації державної інноваційної політики в Україні належать такі:

- недостатня якість бізнес-середовища, збереження нерозвиненості умов для справедливої конкуренції на ринках, а також за одержання державної підтримки;
- збереження значних бар'єрів для поширення в економіці нових технологій, обумовлених відсутністю державної технологічної політики й неефективним галузевим регулюванням, включаючи процедури сертифікації, митне і податкове адміністрування;
- недостатність зусиль регіональної й місцевої влади щодо поліпшення умов для інноваційної діяльності;
- взаємодія бізнесу й держави у формуванні й реалізації інноваційної політики поки що не має регулярного характеру, не забезпечує збалансованого вираження інтересів різних інноваційно-активних підприємств, особливо в нових секторах, що формуються;
- недостатня ефективність інструментів державної підтримки інновацій: обмежена гнучкість, нерозвиненість механізмів розподілу ризиків між державою й бізнесом, слабка орієнтованість на стимулювання

зв'язків між різними учасниками інноваційних процесів на формування й розвиток науково-виробничих та технологічних партнерств [11].

Загально відомо: більшість завдань реалізації інноваційних проектів формується ще на стадії планування. Завдання полягають у визначенні передумов і необхідності в реалізації інновацій, принциповому визначенні типу інноваційної стратегії. Вона є складовою загальної стратегії менеджменту і містить методи, інструменти вибору найкращих перспективних напрямів науково-технічного розвитку, ресурсної бази тощо. Інноваційні складові можуть удосконалити виробничу сферу і сформувати інноваційний тип розвитку України (рис. 2). Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу повинні бути зацікавлені в пошуку компромісів і об'єднанні зусиль у створенні і застосуванні новацій та технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною інноваційною продукцією. У реалізації стратегії такої взаємодії і створенні таким чином сприятливих умов для розвитку, заснованої на знаннях, роль державної влади є основною.

Рис. 2. Інноваційний розвиток регіонів України [12]

Тому для забезпечення ефективного інноваційного розвитку економіки доцільно створити фонд сприяння формуванню малих підприємств у науково-інноваційній сфері; запровадити мінімальні орендні ставки для малих інноваційних фірм; встановити квоти для малих

інноваційних підприємств при формуванні держзамовлень на інноваційну продукцію; створити керовану інноваційну модель розвитку країни шляхом затвердження національних пріоритетів, на основі яких необхідно започаткувати стратегічні програми розвитку, які об'єднують власні наукові розробки, власний кадровий супровід, вітчизняний виробничий сектор і бізнес. Ці програми мають ґрунтуватися на ресурсному і трудовому потенціалах України та забезпечити сталий, високотехнологічний розвиток економіки країни [2].

Необхідність забезпечення розвитку регіонів на інноваційній основі зумовлена важливістю оптимізації просторових господарських характеристик країни відповідно до особливостей розміщення наявних і потенційних ресурсів, а також необхідністю задоволення загальних і специфічних потреб населення (у т. ч. на найнижчому територіальному рівні). Вирішальну роль у забезпеченні комплексного збалансованого розвитку регіону відіграє стратегічне бачення перспектив економічного зростання, визначення внутрішніх проблем, перешкод, що гальмують цей процес та адекватна оцінка потенціалу наявних на місцевому рівні ресурсів розвитку [14].

Проте, враховуючи сучасний стан соціально-економічного розвитку регіонів, який погіршується внаслідок кризових явищ в економіці нашої держави, значні диспропорції регіонального розвитку, недостатню ефективність державної політики як в сфері регіонального розвитку так і в сфері управління інноваційним розвитком, направленість нашої держави на подальшу європейську інтеграцію та інтеграцію в світове співтовариство, а також враховуючи сучасні тенденції в публічному управлінні щодо застосування окремих підходів управління комерційними структурами для підвищення ефективності державного впливу, необхідно вбачається розробка обґрунтованої державної політики та державної стратегії в сфері управління економічним розвитком регіонів з метою забезпечення їх економічного зростання, залучення регіональних і місцевих органів управління до стимулювання і підтримки інноваційного розвитку регіонів та мотивування їх до активної та ефективної діяльності в цій сфері на основі пошуку та використання управлінських інновацій з метою забезпечення стабілізації ситуації в країні та соціально-економічного розвитку регіонів [1].

Виходячи з аналізу зарубіжного досвіду основними складовими технології розробки і впровадження регіональної стратегії інноваційного розвитку є наступні:

- виявлення пріоритетних секторів регіональної економіки; - аналіз регіональної інноваційної системи та кожного з її елементів (застосовується для виявлення загроз і можливостей, що впливають з економічних можливостей регіону) та її моделювання;
- розкладання стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку регіону на конкретні завдання та напрями діяльності;
- прогнозування економічних та соціальних результатів від реалізації запланованих заходів; - визначення ресурсів, які необхідні для інвестування в інноваційну сферу регіону з різних джерел – з державного, комунального бюджетів, венчурних фондів чи інших джерел;
- досягнення консенсусу між суб'єктами регіональної інноваційної системи, виконавцями завдань стратегії;
- інформування громадськості про плани, заходи та їх виконання [1].

Інноваційна модель розвитку регіонів має специфічні характеристики, а саме: новаторські цілі, інноваційні результати виробничої діяльності (товари, послуги, ефективність, конкурентоспроможність тощо); інноваційні засоби досягнення мети (у вигляді новітньої техніки, технології, організації та мотивації праці). Реалізація такої інноваційної стратегії відбувається під час оперативного управління впровадженням окремих програм і проектів регіону. Усі ці дії відображаються з послідовним проходженням етапів інноваційної стратегії, як показано на рис. 3.

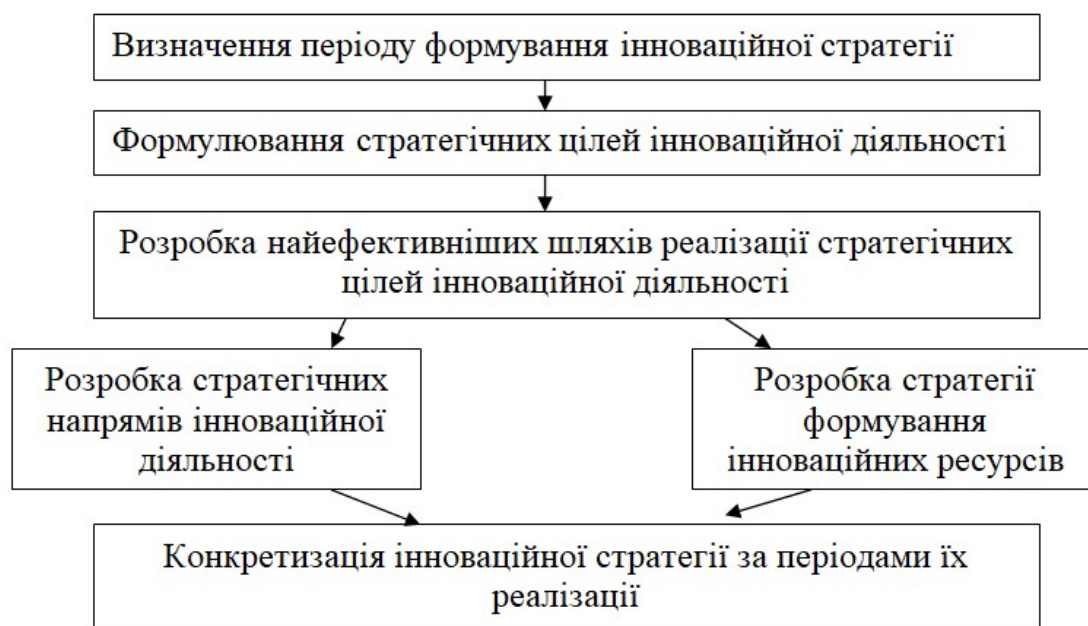

Рис. 3. Етапи інноваційної стратегії розвитку регіонів [12]

На сьогодні найбільш складним завданням серед зазначених є технологізація досягнення цілей, розкладання пріоритетів інноваційного розвитку на конкретні завдання. Головною суперечністю в даному разі є те, що наука визначає підходи до інноваційного розвитку, не пропонуючи конкретних прикладних технологій, а практика, не маючи відповідного наукового досвіду і теоретичної підготовки, може випустити з виду важливі методологічні орієнтири, які могли б забезпечити необхідні синергетичні ефекти. В цьому аспекті важливим завданням держави і самих регіонів є підготовка фахівців високої кваліфікації, які б вміли розробляти ефективні технології інноваційного розвитку, враховуючи регіональні особливості. Інноваційний розвиток регіону потребує інноваційних підходів до його забезпечення, що обумовлює трансформації і в самій регіональній системі. Управлінські структури мають бути здатними успішно вирішувати різноманітні проблеми та протиріччя, що виникають при переході від наявної до бажаної моделі розвитку, тому необхідно сформувати таку команду управління, яка була б сприятливою для дотримання та розвитку ознак її інноваційності [15].

Враховуючи зарубіжний досвід, регіональна інноваційна політика має здійснюватися через розроблення та впровадження інноваційних програм і стратегій та передбачати серед іншого:

- заходи щодо сприяння кооперації та взаємодії різноманітних суспільних інститутів у здійсненні інновацій (науково-дослідних інститутів, ВНЗ, банків, підприємницьких структур, громадськості та ін.);
- організацію ярмарок, виставкових заходів, розміщення в регіонах постійно діючих виставкових салонів;
- створення за рахунок бюджетних коштів регіональних інноваційних структур;
- стимулювання інновацій шляхом розміщення в технопарках чи на підприємствах, при вищих навчальних закладах бізнес-інкубаторів за рахунок коштів місцевих бюджетів;
- регулювання інноваційного підприємництва шляхом надання суб'єктам господарювання податкових пільг, цільових субсидій та ін.;
- сприяння кадровому забезпеченню інноваційних підприємств шляхом організації тренінгів, семінарів, стажування тощо. Зазначені заходи можуть виступити як біфуркаційні механізми інноваційного розвитку території [1].

Економічний механізм інноваційного розвитку регіону відповідає за стратегічне управління інноваційним розвитком регіону та пов'язаний з розробкою цілей, програм, проектів з урахуванням поточного соціально-економічного стану регіону, державної політики розвитку інновацій, інноваційного та виробничого потенціалу регіону, зовнішніх і внутрішніх факторів та потреб регіону в інноваціях [16, 17, 18].

Виходячи з аналізу зарубіжного досвіду основними складовими технології розробки і впровадження регіональної стратегії інноваційного розвитку є наступні:

- виявлення пріоритетних секторів регіональної економіки;
- аналіз регіональної інноваційної системи та кожного з її елементів (застосовується для виявлення загроз і можливостей, що впливають з економічних можливостей регіону) та її моделювання;
- розкладання стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку регіону на конкретні завдання та напрями діяльності;
- прогнозування економічних та соціальних результатів від реалізації запланованих заходів;
- визначення ресурсів, які необхідні для інвестування в інноваційну сферу регіону з різних джерел – з державного, комунального бюджетів, венчурних фондів чи інших джерел;
- досягнення консенсусу між суб'єктами регіональної інноваційної системи, виконавцями завдань стратегії;
- інформування громадськості про плани, заходи та їх виконання [5].

Висновок. Економічний розвиток України в цілому залежить від розвитку кожного регіону. Одним із засобом досягнення цієї мети є рівень застосування інновацій, який для регіонів є реальною можливістю чесно конкурувати і виживати у складних економічних умовах, що склалися внаслідок чисельних економічних криз. Формування регіонального інноваційного підґрунтя повинно ґрунтуватися на розгорнутому аналізі, тобто включати виявлення та аналіз потенціалу регіону для виявлення конкурентних переваг. Виявлено, що інноваційний розвиток регіонів охоплює всі галузі виробництва і сфери життя. Для цього необхідно розробити відповідну стратегію. Мають бути створені законодавчі важелі впливу з боку держави на розвиток інноваційної діяльності як одного з пріоритетних напрямів регіонального розвитку.

Бібліографічний список.

1. Чухно І. А. Роль інновацій в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону / І.А. Чухно // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 7. – С. 124–127
2. Стреліна О.М. Інноваційний розвиток економіки України: проблеми та перспективи / О. М. Стреліна. // Ефективна економіка. - 2013. - № 7. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_7_13
3. Козак Ю.Г.. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон [монографія]. / Ю.Г. Козак, Н.В. Притула, О.А. Єрмакова та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 240 с
4. Antón M. Innovation management implementation: real cases in Castilya y León, Spain / M. Antón, A. Sandovar. – Режим доступу : <http://www.in3.dem.ist.utl.pt/downloads/cur2000/posters/pos059.pdf>
5. Дегтярьова І. О. Інструменти інноваційного розвитку регіону: зарубіжний та вітчизняний досвід застосування [Електронний ресурс] / І. О. Дегтярьова // Державне управління: теорія та практика : електрон. наук. фах. вид. – 2010. – № 1. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2010_1/txts/10diovdz.pdf
6. Regional Innovation Strategy for the South West region of Bulgaria. – Режим доступу : <http://www.innovatingregions.org/download/RIS%20South%20West%20Bulgaria%20Executive%20Summary.pdf>
7. Workforce Innovation in Regional Economic Development Background. – Режим доступу : http://www.doleta.gov/wired/files/WIRED_overview.pdf
8. Monterisi A. Regional innovation strategies: the Apulian experience and the role of ARTI / A. Monterisi. – Brussels, 7 October, 2009. – 18 p. – Режим доступу : http://www.arti.puglia.it/fileadmin/user_files/download/OD_Puglia_7oct09_ilo.pdf, с. 15.
9. Архієреєв С.І. Взаємозв'язок розвитку регіональної інноваційної системи, інтерактивних інноваційних комплексів, та інноваційної інфраструктури. Приклад регіону Емілія-Романья[Електронний ресурс] / С.І. Архієреєв, І. О. Дерід // Вісн. СумДУ. – 2009. - № 1. – Режим доступу : http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2009/Econom_1_09/09asipre.pdf
10. Kokkonen E. Cooperation for Regional Innovation Promotion / E.Kokkonen – Riga, 25 October, 2007. – 12 p. – Режим доступу:

http://www.vraa.gov.lv/uploads/documents/sadarbiba/ek_riga_251007_opening.pdf, с. 10

11. Федулова Л. Концептуальні модель інноваційної стратегії України / Л. Федулова // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 1. – С. 87-100., с. 24

12. Скрипко Т.О. Інноваційний менеджмент: підручник / Т.О.Скрипко. – К.: Знання, 2011. – 423 с.

13. Біла С. О. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. / С.О. Біла, Я.А. Жаліло, О.В. Шевченко, В.І. Жук [та ін.] ; за ред. С.О. Білої. – К.: НІСД, 2011. – 80 с., с. 5

14. Доценко О. Ю. Механізм інноваційного розвитку регіону / О.Ю. Доценко // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2012. - № 3. - С. 31-40. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2012_3_7.

15. Ponomarova M.S. Managing changes and searching strategic solutions to develop agricultural enterprises // Вісник ХНАУ. Серія “Економічні науки». 2017. № 3. С. 3 - 9.

16. Ponomarova M.S. The substantiation of strategic development of the agricultural enterprises under modern economic // Вісник ХНАУ. Серія “Економічні науки». - 2017. - № 2. - С. 268-275.

17. Кривенко Л.В. Формування інноваційної моделі розвитку України – запорука економічного зростання [Електронний ресурс] / Л.В. Кривенко, В.М. Милашенко // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 2 (31). – Режим доступу : http://lib.uabs.edu.ua/library/Visnik/Numbers/2_31_2011/31_01_04.pdf, с. 12

18. Іртищева І.О. Інноваційне оновлення фінансово-економічного механізму реалізації децентралізованої моделі сталого розвитку територіальних громад / І.О. Іртищева, М.І. Стегней // Економіст. – 2015. – № 6. – С. 8-12.

19. Іртищева І.О. Інновації – рушійна сила розвитку економіки ХХІ століття / І.О. Іртищева, О.М. Потапенко // Бізнес-навігатор. – 2011. – № 1(22). – С. 64–71.

20. Іртищева І.О. Регіональний інноваційний розвиток агропродовольчої сфери: сучасний стан та завдання управління століття / І.О. Іртищева // Регіональна економіка. – 2009. – №4. – С. 71-80.

21. Гудзинський О.Д., Судомир С.М. Соціально-економічний розвиток макро- і мікро структур: соціально-інноваційний аспект // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”- 2017 - № 3. - С. 20.

М.С. Михайлов, А.Ф. Сенкевич, В.А. Ким, Н.А. Прокопенко, Ю.Ю. Кльоц. Научные подходы к стратегическому управлению инновационными процессами: региональные и национальные особенности. Доказано, что инновационное развитие означает способность к восстановлению, гибкого функционирования, быстрой адаптации к изменениям, предпочтение научно-техническому прогрессу. Зарубежный опыт показал: устойчивое развитие региона, эффективная экономическая политика, поддержка конкурентоспособности предприятий зависят не столько от ресурсного потенциала, сколько от инноваций. Доказано, что экономическое развитие Украины в целом зависит от развития каждого региона. Одним из средств достижения этой цели является уровень применения инноваций, который для регионов является реальной возможностью честно конкурировать и выживать в сложных экономических условиях, сложившихся в результате многочисленных экономических кризисов. Формирование регионального инновационного почву должно основываться на развернутом анализе, то есть включать выявление и анализ потенциала региона для выявления конкурентных преимуществ.

Ключевые слова: стратегическое управление, инновационная деятельность, инновационное развитие, региональное развитие, инновационная среда, региональное управление.

M. Michailov, O. Syenkevych, V. Kim, N. Prokopenko, Y. Klots. Scientific Approaches to Strategic Management of Innovation Processes: Regional and National Features. The innovation development of the region indicates the possibility of the renewal, the flexible functioning, the quick adaptation to changes, the use of the scientific and engineering progress. The foreign experience has shown the following: the constant development of the region, the efficient economical policy, the support of the enterprises competitiveness depend not only on the resource potential but on the innovations. Last years the tendency for the scientists focuses on the innovation management problems is increasing due to the world economical tendencies and the known regional problems of economy.

The economical development of the Ukraine depends on each region development in whole. One of the way to achieve this goal is to compete honestly and to live in difficult economical conditions which are appeared due to many economical crises. The formation of the region innovation basis should be based on the expanded analysis. It includes the identification and the analysis of the region potential for the competitive advantages identification.

It is clear that the region innovation development covers all industry branches and spheres of life. The suitable strategy must be developed. The state legislative ways to effect into the innovation activity development should be created like one of the priority directions of the region development. The strategy of the region innovation development is directed into the strategic important enterprises innovation activity stimulation.

On the base of the executed research it is clear that in conditions of the permanent crisis events the innovation activity is the most efficient way of their overcoming. The efficiency of the regional management is the most important due to the strategic way for the formation and the realization of the priorities of the region development on the base of the innovation which means the formation of the suitable strategies and the efficient models and their implementation.

Due to the results of the scientific sources summarizing the understanding of the region innovation strategy development has been received. It means the system of the executed actions which are directed to achieve the region innovation goals in the context of its mission, taking into account the structure of the economy and the base potential of the economical increase in conditions of external and internal limits.

Key words: the strategic management, the innovation activity, the innovation development, the regional development, the innovation sphere, the regional management.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2019 р.